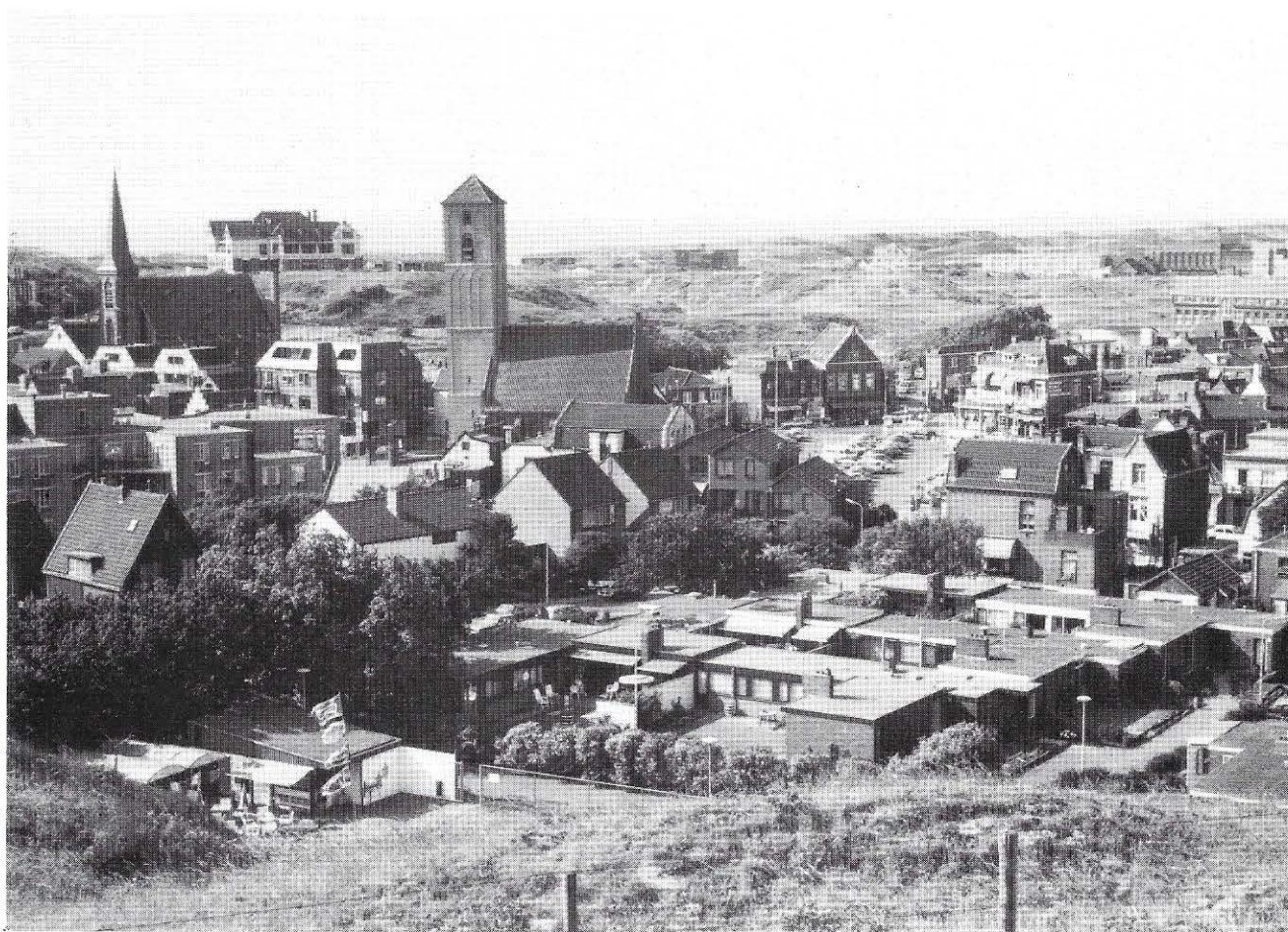

Zeedorpenlandschap in Noord-Holland

Verslag studiedag / Werkgroep Duin & Kust

Studiedag 'Zeedorpenlandschap' een terugblik

door J.A. Klijn, dagvoorzitter

In een originele en fraai uitgevoerde brochure had de Werkgroep Duin en Kust het zeedorpenlandschap in het zonnetje gezet. Karaktertrekken van dorp, dorpelingen en natuur, de specifieke verwevenheid van cultuur en natuur staan er centraal. Waar dit typische landschap wordt bedreigd staan beleid en beheer voor gecompliceerde vraagstukken: hoe verenigt men natuurbehoudsdoelstellingen met het behoud van het dorpseigene, de traditionele vrijheid van dorpelingen? Feitelijk een koppeling van natuurwetenschappelijke zaken met sociaal-economische factoren. De laatste met een forse dosis romantiek en nostalgie, zoals men uit de brochure kan proeven.

Onderwerp en fraaie voorpublicatie lokten op 5 april nogal wat belangstellenden, die een zonnige zaterdag inruilden voor ongemakkelijke banken en een studiedag, die qua regie en inhoud niet alle verwachtingen kon bevredigen.

Na Bakker (Werkgroep Duin en Kust), die een omschrijving gaf wat een zeedorpenlandschap mag heten, volgde Doing. Jammer, dat diens betoog met regieproblemen te kampen had en dat hij na nogal wat omzwervingen pas aan het eind ter zake van het zeedorpenlandschap kwam. Thurkow, historisch-geograaf, hield een boeiend en goed gedocumenteerd betoog over de ontginningen in het duin, en de perioden waarin en de omstandigheden waaronder landbouw werd bedreven. Voor velen bevatte zijn verhaal het meeste nieuws en daarnaast nogal wat ontzuivering voor romantici.

's Middags twee representanten van de grote duinbeheerders (waterwinbedrijven). Wanders vertelde onderhoudend over schaalvergroting en ontheemding van (voormalige) zeedorpen en gaf aan hoe men met een subtiel beheer nog wat kan sturen. Hij sprak zich uit voor kleinschaligheid, behoud van dorpse samenle-

vingen en sociale controle. Van der Vegte sprak over intern en extern beheer, patroon- en procesbeheer, mede gericht op het zeedorpenaspect van de flora en zette zich nogal af tegen het idealiseren van de 'rommelige, ongeordende sfeer' rond de zeedorpen, als zou de werkgroep die verkiezen boven het beheer door bijvoorbeeld PWN. Hij verkoos de zekerheid van een 'pseudo-zeedorpenbeheer', met andere methoden, maar zekerder vooruitzichten.

Jonker (Werkgroep Duin en Kust) sloot af met een overzicht van grote 'externe' bedreigingen door projektontwikkelaars, groot-schalige dorpsuitbreiding en absurde 'subsidie-bebossingen'. Het was niet alleen maar treurigheid wat de klok sloeg. Hij gaf ook aan wat men in moderne tijden via inrichtingsmogelijkheden kan bereiken. Voor sommigen bevond hij zich op het heliende vlak en gleed zelfs al af.

Eindbalans van de voordrachten en discussie?

In feite veel eenstemmigheid over de bijzondere trekken van het landschap, al vond Doing (uitvinder van de term zeedorpenland-schap!) dat er belangrijker zaken waren voor een studiedag. Minder consensus was er omtrent de vermeende teloorgang van het landschap en uitgesproken scepsis was er bij sommigen (waaronder Van der Vegte) over de verwachting om de rommelige, ongeordende sfeer als beheersvorm te kunnen handhaven. Die scepsis is vanuit een strikt natuurbeheersstandpunt reëel. Elders in het land blijkt het overlaten van natuur aan het vrije spel der krachten (agrarisch beheer) zelden een veilige keus. Desondanks blijft er de tweede invalshoek van de werkgroep, die het geheel zo oorspronkelijk maakte: hoe houdt men een eigen en eigenzinnige dorpscultuur in stand? Wellicht een te romantisch en ongrijpbare zaak voor de modale en argwanende natuurbeschermer?

Studiedag 'Zeedorpenlandschap' een terugblik	74
Het agrarisch landgebruik in de Hollandse duinen in historisch perspectief	75
Ontstaan en ontwikkeling van het zeedorpenlandschap	79
Beheer van zeedorpenlandschappen	81
Beheer van het zeedorpenlandschap bij Egmond	84
Speelruimte voor het zeedorpenlandschap	87